

Izborni predmet iz kolegija Biblija Novoga zavjeta –**Pavao iz Tarza: tekstovi i teme****ISVU 67267****P/S/V 2/0/0****ECTS 3**

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Niko Bilić

Izvođač kolegija: doc. dr. sc. Niko Bilić

Opis kolegija:

Kolegij "Pavao iz Tarza: tekstovi i teme" istražuje onaj dio Novoga zavjeta koji predaja u četrnaest spisa u biblijskom Kanonu čuva kao Pavlove poslanice. Nije sporna činjenica da Pavlu iz Tarza zahvaljujemo prve sačuvane spise u Novom zavjetu stoga ovaj kolegij želi pružiti studentima mogućnost za upoznavanje opusa ovoga prvog novozavjetnoga pisca i prvog kršćanskoga teologa. Ovaj izborni kolegij, kao dio sveučilišnog preddiplomskog studija religijskih znanosti na Fakultetu filozofije i religijskih znanosti, namijenjen je ponajprije studentima koji su odslušali predmete Uvod u Bibliju te Biblija – Stari Zavjeta, a trenutno su na kolegiju "Biblija – Novi zavjet". Prije govora o samim spisima govori se o osobi apostola Pavla, ponajprije u Djelima apostolskim. Postavlja se i pitanje autentičnosti Pavlovih spisa: koje su poslanice njegove, a koje drugopavlovske, od njegovih učenika. Pitanje pseudoepigrafije je inače poznato u Bibliji. Na uobičajen način egzegeze nastojimo prepoznati "poslanicu" kao književnu vrstu, te ustroj sadržaj i poruku Pavlovih poslanica. U proučavanju ovih grčkih tekstova uvažavamo doseg povijesnih znanosti, lingvistike, književne teorije, uvijek pazeći na kontekst i cjelinu Biblije.

Glavni radni materijal jest sam biblijski tekst pa je stoga za sudjelovanje u nastavi potrebno imati vlastiti primjerak Svetoga pisma. Nastavni materijali s pojedinih predavanja prikupljaju se u svojevrsan e-udžbenik na https://amdg.ffrz.hr/?page_id=3345

CILJEVI ovoga kolegija jesu: uputiti studente u razumno, pravedno i plodno čitanje Pavlovih poslanica, koje uzima u obzir izvorni jezik, književnu snagu, povijesno okružje te kanonski položaj i važnost ovih tekstova. Kolegij nastoji pokazati formativnu i normativnu vrijednost Pavlovih poslanica koja omogućuje njihovu primjenu u osobnom, društvenom i profesionalnom životu.

Ciljevi kolegija ostvaraju se redovitim nastavnim jedinicama prema rasporedu FFRZ na kojima i svaki od sudionika dobiva priliku samostalno, uz pomoć stručne literature, predstaviti, raščlaniti i protumačiti odabrani odlomak.

Nastavne jedinice predviđene su ovim nacrtom:

1. Pavlov poziv i pregled Pavlovih poslanica
2. Život apostola Pavla u Djelima apostolskim
3. Poslanica Rimljanima
4. Prva poslanica Korinćanima

5. Druga poslanica Korinćanima
6. Poslanica Galaćanima
7. Poslanica Efežanima
8. Poslanica Filipljanima
9. Poslanica Kološanima
10. Prva i Druga poslanica Solunjanima
11. Prva i Druga poslanica Timoteju
12. Poslanica Titu
13. Poslanicu Filemonu
14. Poslanica Hebrejima
15. Pavlova kristologija

Za pristup završnom ISPITU potrebno je aktivno sudjelovanje u 75% nastave, osobni studij, posebno poznavanje biblijskoga teksta i uvid u stručnu literaturu. Izvanredni će studenti početkom semestra s nastavnikom utvrditi mentorski oblik studiranja.

- (1) Za završni ispit svaki će student proučiti onaj iz jedenoga Uvoda u Novi zavjet po vlastitom izboru koji govori o Pavlovim poslanicama.
 - (2a) Po vlastitom izboru svaki student će odabrati i samostalno, temeljito proučiti jednu od Pavlovihi i (2b) jednu od drugopavlovskih poslanica.
 - (3a) Proučit će kako je prikazan Pavlov život u Poslanicama i usporediti s opisom u Djelima apostolskim ili (3b) kako Pavao u Poslanicama prikazuje osnove teološke teme (Kristova smrt i uskrsnuće, Crkva, čovjek, Zakon, Duh Sveti...)
- Radi didaktike jedan se izbor može spremati kao za rad s djecom, drugi za rad s odraslima (studentima), a treći kao prikaz na znanstvenom simpoziju (naslov izlaganja i argumentacija).

OCJENA uspjeha uključuje tri osnovna elementa:

- (1) redovito sudjelovanje u nastavi (40%)
- (2) ankete o stečenom znanju, osobno prezentiranje odabranoga teksta (10%)
- (3) završni ispit (50%)

Literatura:

- R. E. BROWN, Uvod u Novi zavjet, KS, Zagreb, 2008.
 W. F. HARRINGTON, Uvod u Novi zavjet, KS, Zagreb, 1993.
 I. DUGANDŽIĆ, Pavao svjedok i apostol Isusa Krista, KS, Zagreb, 2002.
 C. TOMIĆ, Počeci Crkve – Pavao apostol naroda, Zagreb, 1995.
 M. VIDOVIĆ, Pavlovski spisi: uvod i osnove tumačenja, CUS, Split, 2007.
 M. ZOVKIĆ, Pavlove poslanice: povod i sadržaj, Crkva na Kamenu, Mostar, 1988.

Dodatna literatura:

- M. VIDOVIĆ, Pavlovski spisi: uvod i osnove tumačenja, CUS, Split, 2007.
 M. ZOVKIĆ, Pavlove poslanice: povod i sadržaj, Crkva na Kamenu, Mostar, 1988.
 C. Tomić, Savao Pavao. Vrijeme, život i djelo apostola Pavla, Zagreb 1982.
 M. Cifrak, "Savez u izvještajima Posljednje večere", Bogoslovska smotra 80 (2010) 231-244.
 M. Cifrak, "'...da ne činite to što budete htjeli' (Gal 5,17)", Bogoslovska smotra 74 (2004) 635-651.
 M. Cifrak, "Vjera praotaca u Poslanici Hebrejima 11", Stari zavjet - vrelo vjere i kulture, (Rijeka - Zagreb 2004) 192-207.
 A. Popović, Biblijske teme, Zagreb 2004.
 M. Vidović, Od križa do uskrsnuća, Zagreb 2007.

- I. Čatić, Crkva – novo društvo usred starog imperija. Obris Pavlove političke teologije, GK, Zagreb, 2016.
- E.P. SANDERS, Paul and Palestinian Judaism. A Comparison of Patterns of Religion, Fortress Press, Philadelphia 1977.
- J.D.G. DUNN, «The New Perspective on Paul: Paul and the Law», in K.P. Donfried (ed.), The Romans Debate. Revised and Expanded Edition (Edinburgh 1991) 299-308.
- J.D.G. DUNN, «How New was Paul's Gospel? The Problem of Continuity and Discontinuity», L. Ann Jervis - P. Richardson (ed.) Gospel in Paul (FS R.N. Longenecker) Sheffield 1994, 367-388.
- C.H. TALBERT, «Paul, Judaism, and the Revisionists», CBQ 63 (2001) 1-22.
- S. WESTERHOLM, Perspectives Old and New on Paul. The 'Lutheran' Paul and His Critics, Eerdmans, Grand Rapids, MI 2004.
- A.A. DAS, Paul, the Law, and the Covenant (Peabody, Mass.; Hendrickson Publishers 2001.)
vidi: <http://www.djkbf.unios.hr/hr/nastava/e-materijali/category/26-katedra-svetog-pisma-novog-zavjeta>

Ishodi učenja:

1. Ishodi učenja na razini programa:

Ovim kolegijem studenti će se: a) osposobiti za čitanje i razumijevanje Pavlovih poslanica, b) upoznati sa životom apostola Pavla kako je prikazan u Djelima apostolskim i u Pavlovim poslanicama, c) prepoznati izvorni jezik, književnu snagu, povijesno okruženje i kanonsku važnost Pavlovih poslanica, d) osposobiti za uporabu Pavlovih poslanica kao potporu i poticaj za osobnu duhovnost, za njegovanje profesionalne etičnosti i za orijentaciju u međuljudskim odnosima i donošenju životnih odluka.

2. Ishodi učenja na razini predmeta:

1. identificirati kratice, poglavlja i retke u Pavlovim poslanicama
2. analizirati tekst Pavlovih poslanica, poštujući suvremene egzegetske metode
3. objasniti odabrane odlomke iz Pavlovih poslanica
4. pronaći i procijeniti odgovarajuću literaturu za proučavanje Pavlovih poslanica
5. prepoznati osnovne Pavlove teološke misli
6. primijeniti Pavlove poslanice u osobnoj duhovnosti te u društvenoj i profesionalnoj etici
7. reproducirati na način znanstvenoga rada odabrane teme iz Pavlovih poslanica i donositi zaključke s obzirom na suvremeni svijet

1. 7. 2020.

doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ